

JOSHUA KATZ: O TRAGEDIE AMERICANĂ: DESPRE SUICIDUL EDUCAȚIEI LIBERALE

Autor: Redacția Syntopic | 8 iulie 2023

Un articol de Joshua Katz pentru The Public Discourse

Articol original: An American Tragedy: On the Suicide of Liberal Education

Traducere realizată de Maria Ceolpan, studentă la Facultatea de Filozofie, Universitatea din București, pentru stagiul de practică organizat în parteneriat cu redacția Syntopic

Cele mai mari întrebări ale vieții nu sunt aproape niciodată rezolvate în mod satisfăcător pentru toată lumea, iar dacă nu studiem diferențele dintre epicurieni și stoici, dintre Locke și Rousseau și dintre juriștii originaliști și neoriginaliști, ratăm propria noastră muzică: uneori o bătălie a formațiilor, altele o cacofonie, întotdeauna fascinantă.

Coperta de praf a noii cărți a lui John Agresto, *The Death of Learning: How American Education Has Failed Our Students and What to Do about It* [Moartea învățării: Cum i-a dezamăgit educația americană pe studenții noștri și ce trebuie făcut în această privință], înfățișează Gore Hall de la Harvard în anii 1870. Poate că aceasta este o indicație subtilă a ceea ce se află înăuntru: Gore Hall, prima bibliotecă propriu-zisă de la Harvard, a fost demolată în 1913. Desigur, a fost înlocuită de marea bibliotecă Widener, care este o comoară. Dar va rămâne ea o comoară? În septembrie 2020, universitatea a anunțat într-un comunicat de presă că „Biblioteca Harvard a început să construiască o echipă anti-rasism”, numind „primul său bibliotecar/arhivist anti-rasism de culoare”, care „va lucra cu colegii din întreaga bibliotecă Harvard la obiective legate de centrarea anti-rasismului și a diversității în ciclul de viață al colecțiilor noastre”. Imaginați-vă că sunteți plătiți pentru a înșira cuvinte ca acestea despre un „ciclu de viață al colecțiilor” – la Harvard.

Dar nu trebuie să vă imaginați: asta este ceea ce a devenit educația în această țară, nu

doar la Harvard, ci cam peste tot. Situația, rezumată într-o frază de Agresto: „Nu se poate vedea asta altfel decât ca pe o tragedie.” Deosebit de insidios este faptul că, spre deosebire de majoritatea exemplelor de atacuri politice asupra educației din trecut, recenta „dezmembrare a artelor liberale vine din...interior”:

„Vine de la departamentele radicalizate de istorie, literatură, studii clasice, studii americane și de toate miriadele de alte studii legate de grupurile de interese etnopolitice. Vine practic din toate școlile și colegiile de educație. De aceea, nu am nicio ezitare în a spune că educația liberală din America moare nu prin crimă, ci prin sinucidere.”

Descriind autodistrugerea cu grație, atenție și doze regulate de umor, Agresto face tot ce-i stă în putință pentru a-și imagina un viitor mai bun. Un scriitor superb care evită în mare măsură retorica incendiară, el este un administrator rar înzestrat care pare să nu-și fi pierdut nimic din umanitatea sau din simțul curiozității atunci când a intrat în eșaloanele superioare ale birocrăției academice: ca președinte interimar al National Endowment for the Humanities la mijlocul anilor 1980, apoi ca președinte al St. John's College din Santa Fe din 1989 până în 2000 și, mai recent, ca administrator fondator al Universității Americane din Irak, Sulaimani.

Ce sunt artele liberale? Aceasta este explicația concisă a lui Agresto, pe care o oferă în italice: „un mod de a înțelege cele mai importante chestiuni de interes uman prin rațiune și reflecție”. El scrie că „artele liberale oferă promisiunea de a ne elibera pe fiecare dintre noi din captivitatea prejudecăților, a platitudinilor și superstițiilor sau a ceea ce *crede toată lumea*” și „urmăresc să fie în același timp cu adevărat radicale și cu adevărat conservatoare”, cerând ca indivizii să dobândească o bază în înțelepciunea trecutului pentru a putea gândi cu adevărat pentru ei înșiși.

Educație pe cale de dispariție

Din păcate, regretă el, „o educație bogată și aprofundată în domeniul artelor liberale [acum] mi se pare la fel de periclitată ca urangutanul de Sumatra”. După cum notează în continuare, atunci când a început să se gândească la această carte, în urmă cu aproape trei decenii, a redactat fraze precum „Este clar că în domeniul educației cuvintele *arte liberale* au fost întotdeauna cuvinte de mare laudă” și a comentat cât de rar era să găsești o „facultate de arte liberale care să nu se considere pe sine ca fiind bijuteria coroanei întregii întreprinderi educaționale.” Cum se schimbă lucrurile.

Cu toate acestea, chiar și în anii 1980, arderea pe rug a științelor umaniste era în plină desfășurare. Agresto știe acest lucru, bineînțeles. Într-adevăr, el dedică un număr bun de pagini desființării programului de studii de cultură occidentală de la Stanford, care a fost predat ultima dată în 1987-1988. Aproximativ cinci sute de protestatari, printre care

Jesse Jackson, au inițiat această luptă mărșăluind în campus scandând: „Hei ho, ho, ho, trebuie să dispară Cultura occidentală!” Marșul a avut loc în ianuarie 1987; în februarie, profesorul lui Agresto, Allan Bloom, a publicat *The Closing of the American Mind*; iar la sfârșitul lunii martie 1988, jocul a fost în cele din urmă încheiat atunci când Senatul facultății a votat cu 39 la 4 pentru modernizarea cursului, pentru a-l face mai global și, se presupune, mai puțin rasist și sexist.

Adevărul este că științele umaniste – din punct de vedere istoric, o subsecțiune a artelor liberale: literatură, muzică, istorie etc. – se află de mult timp în mare dificultate. Este dificil să găsești un curs de bază despre Shakespeare în majoritatea colegiilor și universităților mai cunoscute; ascensiunea STEM, cu toate minunile sale, a dus în ultimele luni la cutia Pandorei cunoscută sub numele de ChatGPT; și, cel mai rău, cei care se pretind astăzi apărători ai științelor umaniste par să nu aibă adesea nicio idee despre ce apără sau cum să o facă.

O parte a provocării constă în faptul că apărarea artelor liberale implică mai degrabă grupuri de întrebări și dezbateri decât un set de principii clar articulate. Cele mai mari întrebări ale vieții nu sunt aproape niciodată rezolvate în mod satisfăcător pentru toată lumea, iar dacă nu studiem diferențele dintre epicurieni și stoici, dintre Locke și Rousseau și dintre juriștii originaliști și neoriginaliști, ratăm propria noastră muzică: uneori o bătălie a formațiilor, alteori o cacofonie, întotdeauna fascinantă.

Natura diversă a artelor liberale înseamnă că a fi educat presupune să cunoști nu doar proverbialul „ce s-a gândit și s-a spus mai bun în lume”, ci și pe cei care nu au fost de acord cu asta. „Înțelegem mai bine Constituția Fondatorilor”, scrie Agresto, „citind scrierile diverșilor anti-federaliști alături de *The Federalist Papers*”. Și mai mult decât atât: o educație liberală ar trebui, de asemenea, „să se confrunte cu tot ceea ce s-a spus și s-a făcut mai rău și să înțeleagă de ce”.

Agresto respinge cu fermitate ideea că oamenii care studiază științele umaniste sunt mai umani, poate chiar într-o măsură mai mare oameni, decât cei care nu le studiază. În mod evident, are dreptate în această privință. „Suntem noi, umaniștii și cei care am avut parte de o educație liberală, de fapt, mai morali decât... proprietarii de delicatose?”, se întreabă Agresto. Eu sunt nepotul unor proprietari de delicatose care nu au urmat o facultate și nu am nicio ezitare în a spune că erau mai morali atât decât mine, cât și decât majoritatea oamenilor pe care i-am cunoscut în decenii de activitate academică.

Este un lucru să preamărim ceea ce este extraordinar, așa cum ar trebui să facem cu toții. Dar este profund greșit să disprețuim sau să condamnăm ceea ce este obișnuit. Cu toate acestea, acesta este modul în care acționează acum elita americană. „Viața de familie obișnuită, heterosexualitatea, dragostea simplă pentru țară, virtuțile tradiționale, obiceiurile și perspectivele religioase tradiționale” – toate acestea sunt atacate în mod regulat în instituțiile de învățământ superior, care, în același timp, le pun studenților

întrebări de tipul: „Ați fost vreodată într-un bar, club social sau marș pentru homosexuali sau lesbiene? Dacă nu, de ce nu?” (prin amabilitatea North Dakota State). Este bine să ne amintim de Cardinalul Newman, așa cum face, desigur, Agresto: „o pregătire universitară este marele mijloc obișnuit pentru un scop mare, dar obișnuit.”

Pentru războinicii justiției sociale, însă, există un nou „obișnuit” îngrozitor. Iată cum o spune Agresto, după ce ne amintește că „Social Justice” era numele revistei virulent antisemite a părintelui Coughlin:

„În ultimii treizeci de ani am asistat la vandalizarea unei părți tot mai mari din învățământul superior. Presupuşii reformatori au intrat în depozitul de secole de cunoștințe acumulate, i-au dărâmat zidurile, i-au aruncat cărțile și i-au dărâmat monumentele. Cu toate discursurile lor curajoase despre dreptate, ei au înfăptuit ceea ce trebuie văzut ca fiind unul dintre cele mai criminale acte intelectuale din toate timpurile, echivalentul modern al arderii bibliotecilor antichității. Astăzi, acte care erau de neconceput, de neimaginat, cu doar câțiva ani în urmă, par acum atât de obișnuite.”

Cartea lui Agresto este liberală, în mare parte moderată și explicit americană: liberală nu prin opoziție cu „conservatoare”, ci în sensul de a fi despre libertate (latinul *libertas*, sursa „libertății” noastre); moderată pentru că moderația este „virtutea pe care o educație liberală o cultivă cel mai bine, precum și virtutea pentru care este adesea cel mai mult criticată”; și americană din motivul că „deoarece suntem diverși, pentru fiecare dintre noi *al nostru* înseamnă nu numai ceea ce avem în comun, ci și ceea ce avem separat”. Această apărare a educației liberale va rezona în special cu cititorii ca mine, care cel puțin obișnuiau să se considere liberali, care încearcă, atunci când este posibil, să ocupe o poziție de mijloc și care se găsesc din ce în ce mai agresivi în promovarea idealurilor și instituțiilor americane.

Subestimarea indignării

Deși uneori este repetitiv, poți lua *The Death of Learning* și citi aproape orice capitol de unul singur și să fii edificat. Dar cel mai mare defect, din punctul meu de vedere, este că Agresto se pricepe mai bine să explice „cum i-a dezamăgit educația americană pe studenții noștri” decât „ce să facem în această privință”. Nu că nu ar spune lucrurile potrivite: despre oportunitatea de a investi sume mari în colegii mici de arte liberale; despre importanța de a-i cuceri pe tineri și pe cei care îi învață (motiv pentru care încheie cartea cu două îndemnuri sincere: „Un mesaj pentru profesorii și directorii de liceu” și „Un mesaj pentru elevii din ultimul an de liceu”); și despre posibilitățile pe care le oferă noile universități – de la Austin, Texas (dezvăluire: fac parte din consiliul consultativ al Universității din Austin) până la regiunea Kurdistan din Irak. Dar, așa cum am sugerat deja, am găsit în a doua jumătate a cărții mai mult iluzii decât sugestii

originale de schimbare a politicii educaționale.

Există, de asemenea, câteva puncte în care Agresto greșește. Cu privire la unele aspecte, ar trebui să știe mai bine. Cea mai evidentă este valorizarea lui Anthony Fauci, care s-a specializat în clasici la Holy Cross. Agresto îl asociază cu Martin Luther King Jr. ca fiind „oameni cu discernământ, prezență publică, perspicacitate, putere de convingere și judecată – și astfel capabili să facă lucruri mărețe”, dar eu unul nu l-aș folosi ca pe un exemplu cu privire la de ce „o educație în domeniul artelor liberale este ceva *deosebit* de important și stimabil” (italicele în original).

Cu alte ocazii, însă, Agresto supraestimează bunăvoința și trece cu vederea amploarea indignării academice cu privire la anumite subiecte. Poate că este în cea mai bună formă a sa atunci când explică modul în care o educație liberală poate fi nu doar valoroasă pentru noi ca indivizi, ci și de un real folos – Agresto nu se ferește de acest cuvânt – pentru bunăstarea noastră colectivă ca țară. El evidențiază educația și simțul responsabilității civice a trei dintre Părinții fondatori ai Americii și a „refondatorului” său din secolul al XIX-lea, dar nu observă că în ultimii trei ani au fost date jos statui proeminente ale lui Thomas Jefferson și Abraham Lincoln sau că moșia lui James Madison, Montpelier, a devenit woke în mod agresiv.

Destul de corect, poate. Dar ar fi prezis el, oare, că o statuie a lui John Witherspoon, pe care o universitate de elită a ridicat-o nu mai târziu de 2001, ar fi acum serios amenințată? În timp ce scriu, administrația de la Princeton dezbată ce să facă în legătură cu o reprezentare plasată proeminent a singurului cleric și a singurului președinte de colegiu care a semnat Declarația de Independență: un cetățean al lumii după care se numește organizația care publică *Public Discourse*. (Dezvăluire: Princeton m-a concediat anul trecut, dar am rămas Senior Fellow la Witherspoon Institute). Controversa a ajuns la știrile naționale, inclusiv în aceste pagini. Celor care vor să dea jos statuia, le ofer avertismentul lui Witherspoon către princetonienii de demult: „Nu trăiți inutil și nu muriți disprețuitori.”

Permiteți-mi să închei într-o notă pozitivă. În reflecțiile sale salutare despre o „alianță” între artele liberale și educația profesională, Agresto îl citează pe Booker T. Washington, care, cu siguranță, nu era nici inutil, nici disprețuitor. Despre un student care se folosea de gramatică, chimie și alte materii livrești pentru a crește un hectar de varză splendidă, Washington a scris: „Există la fel de multe lucruri interesante, ciudate, misterioase și minunate; la fel de multe lucruri de învățat, care sunt edificatoare, extinse și rafinate într-o varză ca și într-o pagină de latină.” Avea dreptate, iar eu voi adăuga la discuție declarația lui Pliniu cel Bătrân din secolul I d.Hr., *Brassicae laudes longum est exsequi* („ar fi un demers lung să enumerăm gloriile verzei”).

Învățământul în toate formele sale poate și trebuie să fie salvat. Nu trăim în cea mai bună dintre toate lumile posibile și este timpul ca toată lumea să înceteze cu nonsensul

distructiv și să se întoarcă la cultivarea prețioaselor noastre grădini, atât agricole, cât și academice.

Imagine: Unsplash

Articolul original a apărut în *The Public Discourse*, publicația online a *Witherspoon Institute of Princeton*, NJ. A fost preluat și tradus cu acordul autorului.